

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

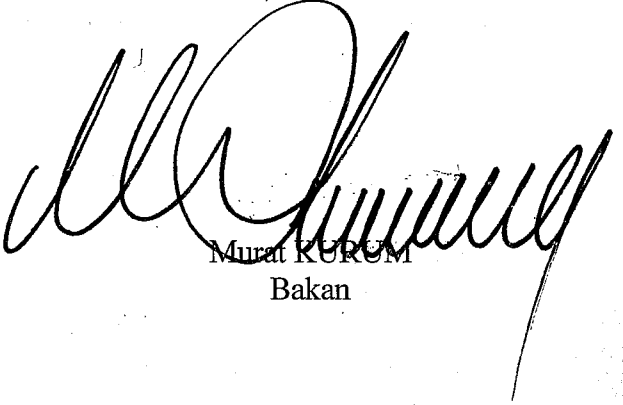
Sayı :30824082-610-3418461
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

12 Nisan 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA.

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (51 Adet, 93 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV. MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/59645 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Çin' in 2017 yılında diğer ülkelerin çöpünü almayacağını açıklamasının ardından başta Türkiye olmak üzere, bazı ülkeler kapılarını plastik atıklar için ardına kadar açmıştır. Son 15 yılda Türkiye'ye ithal edilen plastik çöp 173 kat artmıştır.

Türkiye suç rotası da olan plastik çöp ithalatı döngüsüne dahil olmuş, çöp kaçakçılığının varış noktası olmuş ve adeta "dünyanın çöp sömürgesi" haline gelmiştir.

İzmir Kemalpaşa'daki, Çukurova'daki tarım arazilerinin ortasında ortaya çıkan çöp görüntüleri, Hollanda'nın çöpünün Mersin sokaklarında görülmesi, dere kenarlarında yakılan çöp görüntüleri öyle bir noktaya geldi ki artık görmezden gelinememektedir. Bu, çevre/doğa kirliliği kadar halk sağlığı açısından hayati bir konudur.

Greenpeace, Adana'daki yasa dışı plastik döküm alanlarından toplanan toprak, kül, su ve tortu örnekleri üzerinde yaptığı analiz sonuçlarını yayımlamıştır.

Toplanan örnekler hem Greenpeace Araştırma Laboratuvarlarından hem de bağımsız bir laboratuvardan bilim insanları tarafından incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre; tespit edilen dioksin ve furan miktarı, kirletilmemiş toprak numunesinin 400 bin katı çıkmıştır. Bu şimdiki kadar Türkiye'de rapor edilen en yüksek toksik düzey olarak tanımlanmıştır. Dioksin-furanların bilinen en önemli özelliği kanserojen olmasıdır. Bu kanserojen, anne karnındaki bebekler için toksik olabilir, tümörleri tetikleyebilir, hormon ve bağışıklık sistemlerini etkileyebilir.

Adana'da tespit edilen diğer kirleticiler ve neden oldukları hastalıklar şu şekilde sıralanmıştır:

Poliklorlu bifeniller (PCB'ler): Adana'da, topraktaki poliklorlu bifenillerin (PCB 'ler) toplam konsantrasyonunun kontrol örneğinden 30 bin kat daha yüksek olduğu bulundu. PCB 'lere maruz kalmak embriyo ve fetüse zarar verebilir. Hormonlarda bozulmaya yol açabilen PCB 'ler emzirme yoluyla anneden bebeğe geçebilir.

Metaller ve metaloidler: Adana'dan alınan numuneler üzerinde 18 farklı metal ve metaloid türü araştırılmış ve insan sağlığı için pek çok zararı olduğu bilinen kurşun seviyesinin kontrol toprağından 15 kat ve yine insan için kanserojen olan kadmiyum seviyesinin de kontrol toprağından 30 kat yüksek olduğu tespit edildi.

Polisiklik aromatik hidrokarbonlar (PAH'ler): Adana 'daki beş bölgenin dördünde yüksek oranda klorlu benzen bileşikleri tespit edildi. Bunların bazıları kanı etkileyebilir, cilt lezyonlarına ve karaciğer hastalığına neden olabilir. Bazı bölgelerde tespit edilen ve insan için kanserojen olduğu bilinen benzo(a)piren konsantrasyonu, Türkiye 'de meskun topraklar için izin verilen sınıırın üzerindeydi.

Araştırma kapsamında incelenen Adana'nın verimli tarım, hayvancılık ve sulama arazileri içinde yer alan bu 5 farklı çöp döküm alanı; plastik atıkların yasa dışı yakılması sonucu ortaya

çıkan ağır metal, dioksin ve furan ve kalıcı organik kirleticilerin toprağa, suya, havaya ve besin zincirine karışarak kansere neden olabileceği gerçeğini önümüze koymakta ve halk sağlığı için geri dönüşümü olmayan sonuçlar doğuracağına işaret etmektedir.

Buna göre;

- 1- Greenpeace'in yaptığı bilimsel araştırma göz önünde bulundurularak; konuyla ilgili Bakanlığınızın görüşü nedir? Konuya ilgili hangi adımları atacaksınız?
- 2- Sadece Adana'da verimli tarım, hayvancılık ve sulama arazileri içinde yer alan 5 farklı çöp döküm alanını kapsayan bu bilimsel çalışmayı ciddiye alarak; üretim alanları yani toprak ve su kaynakları başta olmak üzere halk sağlığını da doğrudan tehlikeye atan bu konuda mevcut durumu tespit etmek ve alınacak önlemleri belirlemek amacıyla Türkiye genelini kapsayacak şekilde yasa dışı plastik çöp döküm alanlarında benzer bir çalışma yürütecek misiniz? Detayları nedir?
- 3- Bu konuda Bakanlığınız, Sağlık Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı arasında koordineli olarak yürütülen bir çalışma var mıdır? Varsa detayı nedir? Yoksa gerekçesi nedir?
- 4- Bakanlığınız bugüne kadar bu döküm alanlarında toprak ve su kirliliği yönünden etkilerine dair hiç bilimsel araştırma ve denetim yapmış mıdır? Detayları nedir?

CEVAPLAR

"Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik" in "Ek-2: Kirlilik Gösterge Parametreleri Listesi, Potansiyel Toprak Kirletici Faaliyetler ve Faaliyete Özel Kirlilik Gösterge Parametreleri-Tablo 1. Kirlilik Gösterge Parametreleri Listesi" kapsamında, Adana ilinde verimli toprakların kanserojen maddelerle kirlendiği iddialarının araştırılması amacıyla 16.02.2022 tarihinde söz konusu bölgeden 33 toprak numunesi alınmış olup, analiz çalışmaları devam etmektedir. Analiz sonuçlarına göre gerekli işlemler tesis edilecektir.

Diğer taraftan konuya ilişkin çevre denetimlerimiz aralıksız olarak devam etmekte olup, gümrük bölgelerinde yapılan denetimlerin yanı sıra özellikle Adana ile ilgili uygunsuz atık ithalatı ve bertarafı üzerine çıkan haberler üzerine 2021 yılında Bakanlığımızca geri kazanım konusunda faaliyet gösteren 133 işletmede çevre denetimi yapılmış, 29 tesisin faaliyeti durdurulmuş, yaklaşık 7 Milyon TL idari para cezası uygulanmıştır.

2018 yılından günümüze kadar Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatımızca atık bertaraf ve geri dönüşüm tesislerine yönelik 29.962 adet denetim gerçekleştirilmiş olup, Çevre Kanununa aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen işletmelere toplam 298.622.584,87 TL idari para cezası uygulanmıştır.